

Paula Himmelsbach Balano

Här är några data om Paula Himmelsbach Balano hämtade ur ett föredrag av Kim-Eric Williams vid historiekonferensen New Sweden i Christ Church, Upper Merion den 8 november 2008. Föredraget hade titeln Paula Himmelsbach Balano and The challenge of New Sweden in Stained Glass och manuskriptet har generöst ställts till vårt förfogade av föredraghållaren.

Paula Himmelsbach föddes 1877 i Leipzig där hennes far studerade musik vid konservatoriet. Modern var verksam som porträttmålare. Familjen återvände inom kort till Philadelphia, där Paula växte upp. Hon utbildade sig till konstnär vid Pennsylvanias konstakademi, i Paris och New York. Tre somrar tillbringade hon i Grekland, där hon träffade sin man Cosme Balano. Under det korta äktenskapet fick hon en dotter. Hon försörjde sedan sig och dottern som konstlärare vid det som nu kallas Moore College of Art i Philadelphia.

Hon blev tidigt intresserad av blyinfattade fönster som konst. Med tiden lyckades hon, trots motstånd från de hantverkare som såg sitt yrke hotat, lära sig hur det rent tekniskt gick till att konstruera ett sådant fönster. År 1925 startade hon en egen studio för tillverkning av blyinfattade fönster. Där arbetade hon av praktiska skäl i långbyxor - vilket ansågs excentriskt av en kvinna på den tiden – långt in på nätterna medan hon kedjerökte cigaretter. De elever hon tog emot fann henne kärv, men inspirerande. Hennes egen beskrivning av fönstertillverkning var: "To make stained glass work, one must be an artist, pattern maker, glass worker, mechanic, potter, draftsman, glazier and an optimist". Konsten beskrev hon en gång så att "The secret of color in glass is to let the light do the blending instead of the brush..." Det handlade också om en balansering mellan färg och ljus så att man fick den avsedda dekorativa effekten utan att rummet innanför lades i mörker.

Hennes första större uppdrag blev för Sankt Stefans romersk-katolska kyrka i Philadelphia, där hon gjorde om alla de 29 fönstren under åren 1928-1929. Hennes största arbete finns i Sankt Antonius från Padua romanska basilika i Wilmington. Andra verk av henne har numera magasinrats, sålts eller är på väg att säljas sedan kyrkorna, där de funnits, byggts om eller rivits.

Hennes verksamhet innebar överföringen till Nordamerika av en konst som skapats i Sydeuropa under medeltiden, men samtidigt en utveckling av den genom de intryck hon tagit från främst impressionismen. På sitt sätt kan hon sägas vara en andlig efterföljare till Viollett-le-Duc med Notre Dame i Paris eller Helgo Zettervall med hans kyrkoreoveringar i Sverige och deras försök att återskapa kyrkfönster i gotikens anda. William Willett och Nicola D'Ascenzo i Philadelphia påverkade henne direkt genom de fönster de skapade vid samma tid.

Under åren 1938 och 1948 utformade hon de fönster i Christ Church som finns avbildade och kommenterade härintill. Arbetet avbröts temporärt då hon under det andra världskriget frivilligt begav hon sig till fronten och utan ersättning porträtterade bortåt 1.500 soldater på vykort som de kunde sända hem till sina familjer och vänner.

Paula Himmelsbach Balano var verksam fram till 82 års ålder och avled 1967. Det saknas ännu en biografi över henne.